

RETTENS DOM (Tredje Afdeling)
23. januar 2002 *

I sag T-237/00,

Patrick Reynolds, tjenestemand ved Europa-Parlamentet, Bruxelles (Belgien), ved
avocats P. Legros og S. Rodrigues, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøger,

mod

Europa-Parlamentet ved H. von Herten og D. Moore, som befuldmægtigede, og
med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøgt,

* Processprog: fransk.

hvori der er nedlagt påstand dels om annullation af afgørelsen truffet den 18. juli 2000 af Parlamentets generalsekretær, hvorved sagsøgerens midlertidige tjeneste i tjenestens interesse ved den politiske gruppe »Demokratiernes og Mangfoldighedens Europa« blev bragt til ophør, og hvorved han blev genindsat i en stilling i Generaldirektoratet for Informations- og Pressetjenesten, dels om erstatning af det tab, sagsøgeren har lidt på grund af Parlamentets vedtagelse af denne afgørelse samt på grund af den politiske gruppes og visse af dens medlemmers handlemåde,

har

DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS RET I FØRSTE INSTANS
(Tredje Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, M. Jaeger, og dommerne K. Lenaerts og J. Azizi,
justitssekretær: fuldmægtig J. Plingers,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter mundtlig forhandling den 14. november 2001,

afsagt følgende

Dom

Retsforskrifter

1 Artikel 37 i vedtægten for tjenestemænd i De Europæiske Fællesskaber (herefter »vedtægten«) bestemmer:

»Ved midlertidig tjeneste i anden stilling forstås den tjenesteretlige stilling, der er blevet pålagt en fastansat tjenestemand af ansættelsesmyndigheden til:

a) i tjenestens interesse

— at gøre midlertidig tjeneste uden for sin institution eller

— til at gøre midlertidig tjeneste hos en person, der udøver et hverv i henhold til traktaterne om oprettelse af Fællesskaberne eller traktaten om oprettelse af et fælles Råd og en fælles Kommission for Fællesskaberne eller hos en valgt formand for én af Fællesskabernes institutioner eller organer eller en af Europa-Parlamentets politiske grupper

[...]«

2 Vedtægtens artikel 38 fastsætter:

»Ved midlertidig tjeneste i en anden stilling i tjenestens interesse gælder følgende bestemmelser:

- a) Ansættelsesmyndigheden træffer sin afgørelse om den midlertidige tjeneste efter at have hørt tjenestemanden.
- b) Varigheden af den midlertidige tjeneste fastsættes af ansættelsesmyndigheden.
- c) Efter udløbet af hver halvårslige periode kan tjenestemanden ansøge om at få sin midlertidige tjeneste bragt til ophør.
- d) En tjenestemand, der gør midlertidig tjeneste i anden stilling i henhold til bestemmelserne i artikel 37, litra a), første led, har krav på lønudligning, hvis de samlede indtægter i den nye stilling er lavere end dem, der udbetales i overensstemmelse med hans lønklasse og -trin i hans oprindelige institution. Han har desuden krav på at få godtgjort alle yderligere udgifter, der er foranlediget af den midlertidige tjeneste.
- e) En tjenestemand, der gør midlertidig tjeneste i anden stilling i henhold til bestemmelserne i artikel 37, litra a), første led, skal fortsat indbetale pensionsbidrag på grundlag af den løn, der svarer til tjenestemandens lønklasse og -trin i hans oprindelige institution.

- f) En tjenestemand, der gør midlertidig tjeneste, bevarer sin stilling samt retten til advancement og forfremmelse.

- g) Efter den midlertidige tjenestes ophør genindtræder tjenestemanden straks i den stilling, han havde tidligere.«

Faktiske omstændigheder og retsforhandlinger

- 3 I slutningen af september 1999 offentliggjorde Parlamentet (herefter »sagsøgte«) en meddelelse i sin interne bulletin nr. 25/99 om en ledig stilling som generalsekretær for den politiske gruppe »Demokratiernes og Mangfoldighedens Europa« (herefter »DME-gruppen«). Meddelelsen havde følgende ordlyd:

»1 generalsekretær (M/K) (stillingsgruppe A2) (midlertidig ansat)

Fuldstændig beherskelse af fransk og engelsk nødvendig, såvel skriftligt som mundtligt

Tjenestested: Bruxelles

Sidste frist for indgivelse af ansøgninger: den 18. oktober 1999

Tiltrædelse af stillingen: mandag den 1. november 1999.«

- 4 Sagsøgeren, som var tjenestemand ved Parlamentets Generaldirektorat for Informations- og Pressetjenesten i lønklasse LA5, tredje løntrin, ansøgte om stillingen og blev indkaldt til en samtale med DME-gruppen, som fandt sted den 3. november 1999.

- 5 Ved skrivelse af 12. november 1999 meddelte DME-gruppens formand Parlamentets generalsekretær, at gruppens bestyrelse havde truffet beslutning om at udnævne sagsøgeren i stillingen som generalsekretær og anmodede ham om at give sin godkendelse til, at sagsøgeren gjorde midlertidig tjeneste i DME-gruppen.

- 6 Den 22. november 1999 påbegyndte sagsøgeren sit arbejde for DME-gruppen.

- 7 Ved afgørelse af 11. januar 2000 bekræftede Parlamentets generalsekretær, at sagsøgeren i medfør af vedtægtens artikel 37, stk. 1, litra a), blev pålagt i tjenestens interesse at gøre midlertidig tjeneste ved DME-gruppen i lønklasse A2, første løntrin, for en periode på et år fra den 22. november 1999 til den 30. november 2000. En bekræftet kopi af denne afgørelse blev tilsendt sagsøgeren den 17. januar 2000.

- 8 Den 18. maj 2000 meddelte formanden for DME-gruppen for første gang sagsøgeren, at det under et møde for medlemmer af gruppens bestyrelse, der var blevet afholdt nogle timer før, var blevet tilkendegivet af visse undergrupper, at de havde mistet tilliden til sagsøgeren, hvorfor det var blevet besluttet ikke at forlænge hans midlertidige tjeneste i DME-gruppen efter den 30. november 2000.

- 9 Den 24. maj 2000 bekræftede formanden for DME-gruppen under en anden samtale med sagsøgeren, at den politiske gruppe ønskede at skille sig af med ham. Samme dag meddelte sagsøgeren formanden, at han ville rejse bort i fire uger for at tænke lidt over tingene, hvilket gruppens formand accepterede. I øvrigt konsulterede han sin læge, som fastslog, at han var uarbejdsdygtig på grund af sygdom.
- 10 Efter den 24. maj 2000 mødte sagsøgeren ikke længere på arbejde på grund af sygdom.
- 11 Den 23. juni 2000 indgav sagsøgeren i medfør af vedtægtens artikel 90 en klage til Parlamentets generalsekretær over en række handlinger, som han fandt bebyrdende for ham i udøvelsen af hans funktioner i DME-gruppen. Disse handlinger bestod ifølge sagsøgeren dels i, at man havde hindret hans adgang til DME-gruppens regnskaber — selv om adgangen hertil er en forudsætning for udøvelse af arbejdet som generalsekretær for en politisk gruppe — dels i, at han havde modtaget indbyrdes modstridende anvisninger vedrørende sine funktioner, og at arbejdsmiljøet var præget af mobning. Sagsøgeren anmodede om, at der blev truffet beslutning om at bringe disse handlinger til ophør, og at de negative virkninger heraf blev afhjulpet. Han understregede dog, at han på trods heraf ikke agtede at søge sin afsked fra stillingen som generalsekretær for DME-gruppen.
- 12 Samme dag indgav sagsøgeren en formel begæring til Revisionsrettens formand om en undersøgelse af DME-gruppens regnskaber, hvori han præciserede, dels at en sådan undersøgelse var såvel i gruppens som i offentlighedens interesse, dels at man havde forhindret ham i at få adgang til gruppens regnskaber.
- 13 Ved skrivelse af 30. juni 2000 gav DME-gruppens formand, efter at være blevet informeret, bl.a. af pressen, om, at sagsøgeren havde indgivet den nævnte

begæring til Revisionsretten, Revisionsrettens formand meddelelse om, at Revisionsretten kunne få fri adgang til gruppens regnskaber, og at sagsøgerens initiativ herom formentlig skyldtes, at denne havde modtaget meddelelse den 18. maj 2000 om, at hans midlertidige tjeneste i DME-gruppen ikke ville blive forlænget.

- 14 Den 1. juli 2000 udfærdigede sagsøgeren et memorandum, hvori han i detaljer redegjorde for sine erfaringer fra sin midlertidige tjeneste i DME-gruppen (herefter »memorandum af 1. juli 2000«). Sagsøgeren supplerede dette memorandum med et tillæg af 2. februar 2001.

- 15 Den 4. juli 2000 anmodede DME-gruppens formand, efter at der var blevet truffet beslutning herom af gruppens bestyrelse (herefter »afgørelse af 4. juli 2000«), Parlamentets generalsekretær om snarest muligt at bringe sagsøgerens midlertidige tjeneste til ophør.

- 16 Den 18. juli 2000 besluttede Parlamentets generalsekretær i sin egenskab af ansættelsesmyndighed at bringe sagsøgerens midlertidige tjeneste i tjenestens interesse hos DME-gruppen til ophør med virkning fra den 14. juli om aftenen (afgørelsens artikel 1) og at genindsætte ham i en stilling som ledende oversætter ved Parlamentets Generaldirektorat for Informations- og Pressetjenesten i lønklasse LA5, tredje løntrin, med virkning fra den 15. juli 2000, og med anciennitet på løntrin fra den 1. januar 2000. Som tjenestested var fastsat Bruxelles (afgørelsens artikel 2) (herefter »den anfægtede afgørelse«).

- 17 Denne afgørelse blev meddelt sagsøgeren ved skrivelse den 25. juli 2000.

- 18 Den 8. august 2000 anmodede sagsøgerens advokater Parlamentets generalsekretær om at få tilsendt de dokumenter, som den anfægtede afgørelse var baseret på, navnlig skrivelsen fra DME-gruppens formand af 4. juli 2000 og det i den anfægtede afgørelse omtalte forslag fra Parlamentets generaldirektør for personale.
- 19 I medfør af vedtægtens artikel 90, stk. 2, indgav sagsøgeren en anden klage af 28. august 2000 til Parlamentets generalsekretær, hvori han rejste krav om tilbagekaldelse af den anfægtede afgørelse og om erstatning for det tab, han havde lidt som følge heraf.
- 20 Ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 8. september 2000 anlagde sagsøgeren nærværende sag.
- 21 Ved særskilt dokument indleveret samme dag til Rettens Justitskontor indgav sagsøgeren begæring om, at gennemførelsen af den anfægtede afgørelse blev udsat.
- 22 Den mundtlige forhandling i sagen om foreløbige forholdsregler fandt sted den 14. september 2000. Herunder foreslog Rettens præsident parterne et forlig, som blev indført i retsmødeprotokollen.
- 23 Ved skrivelse af 28. september 2000 meddelte sagsøgte Retten, at Parlamentet ikke kunne tilslutte sig forliget.

- 24 Ved skrivelse af samme dag meddelte sagsøgeren Retten, at han frafaldt sin begæring om foreløbige forholdsregler.
- 25 Ved kendelse afsagt af Rettens præsident den 9. oktober 2000 blev sagen om foreløbige forholdsregler slettet af Rettens register og afgørelsen om omkostningerne i denne sag udsat.
- 26 Ved skrivelse af 27. oktober 2000 meddelte Parlamentets generalsekretær sagsøgeren, at under hensyn til, dels at der var en klar forbindelse mellem sagsøgerens klage af 23. juni og hans klage af 28. august 2000, dels at han under sagen ved Retten havde afgivet oplysninger til nytte for vurderingen af disse klager, ville generalsekretæren besvare de to klager inden udløbet af fristen for den anden klage, dvs. før den 29. december 2000.
- 27 I en skrivelse til Parlamentets generalsekretær af 15. november 2000 protesterede sagsøgeren over denne fremgangsmåde og meddelte sine kritikpunkter vedrørende sagsøgtes holdning. Parlamentets generalsekretær besvarede denne skrivelse med sin skrivelse af 15. december 2000, idet han bekræftede, at sagsøgerens klager var under behandling.
- 28 Endelig afviste Parlamentets formand sagsøgerens to klager ved afgørelse af 19. december 2000. Denne afgørelse blev meddelt sagsøgeren ved skrivelse af 20. december 2000.
- 29 På grundlag af den refererende dommers rapport har Retten (Tredje Afdeling) besluttet at indlede den mundtlige forhandling og at stille parterne en række skriftlige spørgsmål. Parterne har besvaret disse spørgsmål inden for den fastsatte frist.

- 30 Parterne har afgivet mundtlige indlæg og besvaret Rettens spørgsmål i retsmødet den 14. november 2001.

Parternes påstande

- 31 Sagsøgeren har nedlagt følgende påstande:

— Den anfægtede afgørelse annulleres.

— Det fastslås, at Fællesskabet ifalder ansvar uden for kontraktforhold.

— Sagsøgte tilpligtes at betale den udestående løn og pension, som sagsøgeren skulle have haft udbetalt siden den 15. juli 2000, med rente 10%, og at betale erstatning for den ikke-økonomiske skade, sagsøgeren har lidt ved den anfægtede afgørelse, og som ansættes til 250 000 EUR.

— Sagsøgte tilpligtes at betale sagens omkostninger såvel i hovedsagen som i sagen om foreløbige forholdsregler.

32 Sagsøgte har nedlagt følgende påstande:

— Frifindelse for annullationspåstanden.

— Afvisning af og/eller frifindelse for erstatningspåstanden.

— Afgørelse om sagens omkostninger træffes i overensstemmelse med procesreglementet.

33 Forudsætningsvis har sagsøgte nedlagt påstand om afvisning af annullationspåstanden.

Annulationspåstanden

I — *Formaliteten*

Parternes argumenter

34 Sagsøgte har gjort gældende, at en tjenestemand ifølge retspraksis ikke har nogen retlig interesse i at kræve annullation af en afgørelse på grund af væsentlige

formmangler, hvis ansættelsesmyndigheden ikke kan udøve noget skøn og derfor var forpligtet til at handle, som den har gjort. I så tilfælde vil en annullation af afgørelsen nemlig blot medføre, at der vedtages en ny afgørelse med samme indhold som den annullerede afgørelse (Domstolens dom af 29.9.1976, sag 9/76, Morello mod Kommissionen, Sml. s. 1415, præmis 11, og af 6.7.1983, sag 117/81, Geist mod Kommissionen, Sml. s. 2191, præmis 7; Rettens dom af 18.12.1992, sag T-43/90, Díaz García mod Parlamentet, Sml. II, s. 2619, præmis 54, og Rettens kendelse af 20.3.2001, sag T-343/00, Mercade Llodachs mod Parlamentet, ikke trykt i Samling af Afgørelser, præmis 33 og 34).

- 35 Sagsøgte fremhæver endvidere, at det er en betingelse efter fast retspraksis for, at en tjenestemand eller en forhenværende tjenestemand kan anlægge sag i medfør af vedtægtens artikel 90 og 91 med påstand om annullation af en afgørelse fra ansættelsesmyndigheden, at den pågældende har en personlig interesse i en annullation af den anfægtede foranstaltning (Rettens dom af 13.12.1990, sag T-20/89, Moritz mod Kommissionen, Sml. II, s. 769, præmis 15).
- 36 Følgelig har sagsøger efter sagsøgtens opfattelse ingen interesse i en annullation af den anfægtede afgørelse, da dette blot vil medføre, at der vedtages en afgørelse med samme indhold som den annullerede afgørelse. Ifølge sagsøgte er det ubestrideligt kommet til et brud i den gensidige tillid mellem sagsøgeren og DME-gruppen, og efter hvad sagsøgeren selv har udtalt, var det umuligt for ham at udføre sit arbejde i DME-gruppen. Følgelig havde ansættelsesmyndigheden ikke andet valg end at træffe en afgørelse, hvorved sagsøgerens midlertidige tjeneste blev bragt til ophør.
- 37 Ifølge sagsøgte støttes det anførte af, som fastslået i fast retspraksis, at den gensidige tillid er et væsentligt element ved ansættelse i de politiske grupper (Rettens dom af 28.1.1992, sag T-45/90, Speybrouck mod Parlamentet, Sml. II, s. 33, præmis 94 og 95), og at den politiske gruppe ensidigt kan ophæve ansættelsesforholdet, såfremt denne gensidige tillid ikke længere er til stede

(Domstolens dom af 18.10.1977, sag 25/68, Schertzer mod Parlamentet, Sml. s. 1729, og Rettens dom af 14.7.1997, sag T-123/95, B mod Parlamentet, Sml. Pers. I-A, s. 245, og II, s. 697, præmis 73). Parlamentets generalsekretær kan dels som følge heraf, dels som følge af sin pligt til uvildighed, i henhold til artikel 182 i Parlamentets interne bestemmelser under ingen omstændigheder sætte sit skøn i stedet for Parlamentets hvad angår spørgsmålet, om der stadig består en gensidig tillid mellem den tjenestemand, der gør midlertidig tjeneste, og en politisk gruppe.

- 38 Sagsøgeren bestrider relevansen af den retspraksis, som sagsøgte har påberåbt sig til godtgørelse af, at annullationspåstanden må afvises fra realitetsbehandling.

Rettens bemærkninger

- 39 Som led i ovennævnte argumentation har sagsøgte dels henvist til gældende retspraksis, hvorefter det er en betingelse for at anlægge sag i henhold til vedtægtens artikel 90 og 91, at den pågældende har en personlig interesse i annullationen af den anfægtede afgørelse, dels til gældende retspraksis, hvorefter en tjenestemand ikke har nogen legitim interesse i at kræve annullation af en afgørelse på grund af formmangler i et tilfælde, hvor forvaltningen ikke kan udøve et skøn, men er forpligtet til at handle, som den har gjort (dommen i sagen Morello mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 34, præmis 11, i sagen Geist mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 34, præmis 7, og i sagen Díaz García mod Parlamentet, nævnt ovenfor i præmis 34, præmis 54).
- 40 Herved må det fremhæves, at den retspraksis, hvorefter en tjenestemand savner retlig interesse i at kræve annullation af en afgørelse på grund af formmangler, såfremt ansættelsesmyndigheden ikke kan udøve et skøn, er irrelevant for vurderingen af, om en annullationspåstand kan realitetsbehandles. Denne praksis vedrører nemlig realitetsbehandlingen af de anbringender vedrørende formmangler, som sagsøgeren gør gældende til støtte for annullationspåstanden.

- 41 Følgelig skal det ved vurderingen af, om den foreliggende sag kan realitetsbehandles, alene undersøges, om sagsøgeren havde en personlig interesse i annullation af den anfægtede afgørelse (jf. i den retning Domstolens dom af 30.5.1984, sag 111/83, Picciolo mod Parlamentet, Sml. s. 2323, præmis 29, og Rettens dom af 28.2.1992, sag T-51/90, Moretti mod Kommissionen, Sml. II, s. 487, præmis 22), og denne interesse skal vurderes på tidspunktet for sagens anlæg (Rettens dom af 18.6.1992, sag T-49/91, Turner mod Kommissionen, Sml. II, s. 1855, præmis 24).
- 42 Det fremgår i den foreliggende sag klart, at sagsøgeren på tidspunktet for sagens anlæg den 8. september 2000 havde en personlig interesse i at kræve annullation af den anfægtede afgørelse, som var bebyrdende for ham. Selv om nemlig den institution, fra hvem den af Retten annullerede retsakt hidrører, skal træffe de nødvendige foranstaltninger til dommens opfyldelse, må det erkendes, at en eventuel annullation af den anfægtede afgørelse i det mindste vil medføre, at den sidste dato for sagsøgerens midlertidige tjeneste ved DME-gruppen i tjenestens interesse — med de øvrige retsvirkninger, dette måtte have — ikke bliver den 14. juli 2000, men den 30. november 2000, dvs. den dato, der oprindeligt var fastsat for ophøret af sagsøgerens midlertidige tjeneste.
- 43 Følgelig kan anbringendet om sagens afvisning under henvisning til, at sagsøgeren ikke har nogen personlig interesse i at kræve den anfægtede afgørelse annulleret, ikke tages til følge.

II — Realiteten

Indledende bemærkning

- 44 Da anbringendet om tilsidesættelse af vedtægtens artikel 38 vedrører ansættelsesmyndighedens kompetence til at vedtage den anfægtede afgørelse, skal dette anbringende behandles først.

Anbringendet om tilsidesættelse af vedtægtens artikel 38

Parternes argumenter

- 45 Sagsøgeren har gjort gældende, at vedtægtens artikel 38 ikke giver ansættelsesmyndigheden mulighed for at bringe den midlertidige tjeneste til ophør i tjenestens interesse inden udløbet af den oprindeligt fastsatte periode. Sagsøgte har derfor med vedtagelsen af den anfægtede afgørelse tilsidesat denne bestemmelse.
- 46 Sagsøgte har gjort gældende, at vedtægtens artikel 38, litra b), hvorefter ansættelsesmyndigheden fastsætter varigheden af den midlertidige tjeneste i tjenestens interesse, må fortolkes således, at ansættelsesmyndigheden efterfølgende kan ændre varigheden af den oprindeligt fastsatte periode for den midlertidige tjeneste.
- 47 Efter sagsøgtes opfattelse er en sådan fortolkning af artikel 38 nødvendig for at sikre, at denne vedtægtsbestemmelse kan få virkning ifølge sit indhold. Sagsøgte fremhæver herved, at det ville være meningsløst, om ansættelsesmyndigheden ikke i forbindelse med en midlertidig tjeneste i tjenestens interesse skulle have beføjelse til at bringe denne tidligere til ophør, såfremt situationen er blevet utålelig. Sagsøgte henviser i den forbindelse til, at forflyttelsen af en tjenestemand med henblik på at bringe en administrativ situation til ophør, som er blevet utålelig, ifølge retspraksis må anses for at være truffet i tjenestens interesse (Domstolens dom af 7.3.1990, forenede sager C-116/88 og C-149/88, Hecq mod Kommissionen, Sml. I, s. 599, præmis 22, og Rettens dom af 8.6.1993, sag T-50/92, Fiorani mod Parlamentet, Sml. II, s. 555, præmis 35).

Rettens bemærkninger

- 48 Det er ubestridt, at vedtægtens artikel 37 og 38 ikke indeholder nogen udtrykkelig bestemmelse, hvorefter ansættelsesmyndigheden kan bringe en midlertidig tjeneste til ophør i tjenestens interesse inden udløbet af den oprindeligt fastsatte periode.
- 49 Vedtægtens artikel 38, litra b), bestemmer dog, at varigheden af den midlertidige tjeneste i tjenestens interesse fastsættes af ansættelsesmyndigheden.
- 50 Denne bestemmelse må fortolkes under skyldig hensyntagen til, at »tjenestens interesse« er en af de væsentlige forudsætninger for en midlertidig tjeneste i henhold til vedtægtens artikel 37, stk. 1, litra a), og derfor er en afgørende betingelse for dennes opretholdelse. Følgelig må bestemmelsen fortolkes således, at ansættelsesmyndigheden på et hvilket som helst tidspunkt har beføjelse til at ændre den periode, der oprindeligt er fastsat for den midlertidige tjeneste, såfremt det er nødvendigt for at sikre, at denne fortsat er i overensstemmelse med tjenestens interesse, og at ansættelsesmyndigheden dermed har beføjelse til at bringe tjenesten til ophør inden periodens udløb.
- 51 Som sagsøgte med rette har gjort gældende, er det nødvendigt at fortolke bestemmelsen på denne måde for at den kan få retsvirkning ifølge sit indhold. Hvis det nemlig ikke længere var muligt for ansættelsesmyndigheden at bringe en midlertidig tjeneste til ophør inden den oprindeligt fastsatte periode i de tilfælde, hvor denne bliver uforenelig med tjenestens interesse — navnlig fordi der ikke længere består en gensidig tillid mellem den pågældende tjenestemand og den tjenestegren eller den person, som vedkommende gør midlertidig tjeneste hos — ville dette skade den pågældende tjenestegrens eller persons effektivitet og dermed generelt være til skade for Fællesskabernes administration.

- 52 Det er endvidere Rettens opfattelse, at ansættelsesmyndigheden i den foreliggende sag korrekt antog, at den kunne gøre brug af sin kompetence til at bringe sagsøgerens midlertidige tjeneste i DME-gruppen til ophør, når den havde modtaget en udtrykkelig ansøgning fra gruppens formand om, at dette skete snarest muligt. En sådan ansøgning måtte nemlig i sig selv give grund til at antage, at den midlertidige tjeneste ikke længere var i tjenestens interesse. Det gjaldt så meget mere, som ansættelsesmyndigheden allerede, før den modtog den udtrykkelige ansøgning fra gruppens formand, var informeret om de spændinger, der var opstået som følge af sagsøgerens midlertidige tjeneste, således som sagsøgte har fremhævet i sine svar på Rettens spørgsmål.
- 53 Som følge heraf finder Retten, at Parlamentet ikke har tilsidesat vedtægtens artikel 38, da det vedtog den anfægtede afgørelse for at sikre varetagelsen af tjenestens interesse. Dette anbringende må derfor forkastes.

Anbringendet om tilsidesættelse af kontradiktionsprincippet

Parternes argumenter

- 54 Parternes argumentation vedrører for det første spørgsmålet, om ansættelsesmyndigheden havde pligt til at høre sagsøgeren inden vedtagelsen af den anfægtede afgørelse, for det andet, om denne forpligtelse i givet fald blev opfyldt i denne sag, og for det tredje, om pligten særligt kan have påvirket den her anfægtede afgørelse.

— Spørgsmålet, om ansættelsesmyndigheden havde pligt til at høre sagsøgeren inden vedtagelsen af den anfægtede afgørelse

- 55 Sagsøgeren har gjort gældende, at ansættelsesmyndigheden havde pligt til at høre ham inden vedtagelsen af den anfægtede afgørelse.
- 56 Sagsøgte bestrider, at der har bestået en sådan pligt i den foreliggende sag.
- 57 Sagsøgte gør gældende, at der ifølge fast retspraksis principielt ikke påhviler administrationen en sådan pligt, da der ikke findes nogen udtrykkelig vedtægtsbestemmelse om afholdelse af en kontradiktorisk procedure, som indebærer, at enhver tjenestemand skal høres af administrationen før vedtagelsen af en foranstaltning, som vedrører ham, hvorfor de i vedtægtens artikel 90 fastsatte garantier må antages i tilstrækkelig grad at beskytte tjenstemandens legitime interesser (Domstolens dom af 29.10.1981, sag 125/80, Arning mod Kommissionen, Sml. s. 2539, præmis 17, og Rettens dom af 6.7.1995, sag T-36/93, Ojha mod Kommissionen, Sml. Pers. I-A, s. 161, og II, s. 497, præmis 82, samt i Fiorani-sagen, nævnt ovenfor i præmis 47, præmis 36, og i sagen B mod Parlamentet, nævnt ovenfor i præmis 37, præmis 38). Sagsøgte fremhæver i den forbindelse, at en tjenestemand, som ønsker at varetage sine interesser over for en for ham bebyrdende foranstaltning, efterfølgende kan påklage den pågældende afgørelse, og at ansættelsesmyndigheden er forpligtet til at tage stilling til klagen ved en begrundet afgørelse.
- 58 Efter sagsøgtes opfattelse vil en udtrykkelig vedtægtsbestemmelse, som forpligter institutionen til at høre tjenestemanden, inden den træffer en afgørelse for hans vedkommende, udgøre en undtagelse fra denne regel. Vedtægten indeholder imidlertid ingen bestemmelse om høring af en tjenestemand, før der træffes en afgørelse, hvorved hans midlertidige tjeneste i tjenestens interesse bringes til ophør inden udløbet af den oprindeligt fastsatte periode.

- 59 Endvidere anfører sagsøgte, at ansættelsesmyndigheden ifølge vedtægtens artikel 38, litra a), udtrykkeligt er forpligtet til at høre tjenestemanden, før den træffer afgørelse om hans midlertidige tjeneste, hvorimod der ikke påhviler den nogen pligt hertil efter artikel 38, litra b), før den træffer afgørelse om varigheden af den midlertidige tjeneste. Følgelig ønskede lovgiver ikke at pålægge ansættelsesmyndigheden en sådan pligt i forbindelse med, at denne træffer beslutning om at bringe en midlertidig tjeneste til ophør som i den foreliggende sag.
- 60 I øvrigt bestrider sagsøgte relevansen af sagsøgerens henvisning til dommen af 11. maj 1978 i sagen Oslizlok mod Kommissionen (sag 34/77, Sml. s. 1099, præmis 30).
- 61 Efter sagsøgtens opfattelse fastsætter denne dom ikke nogen hovedregel, men vedrører alene det meget specielle tilfælde, hvor administrationen i medfør af vedtægtens artikel 50 fritager en person fra stillingen af tjenstlige grunde.
- 62 Sagsøgte finder det således unødvendigt at høre den pågældende på forhånd, inden den midlertidige tjenestes varighed ændres, da en tjenstemands legitime interesser er tilstrækkeligt beskyttede ved klageadgangen efter vedtægtens artikel 90.

— Forudgående høring af sagsøgeren i denne sag

- 63 Sagsøgeren har gjort gældende, at ansættelsesmyndigheden har tilsidesat pligten til at høre ham inden vedtagelsen af den anfægtede afgørelse, da denne blev vedtaget og meddelt ham, uden at han forinden fik lejlighed til at tage stilling til afgørelsen og de dokumenter, den var baseret på.

- 64 Dette bestrides af sagsøgte.
- 65 Sagsøgte erkender, at ansættelsesmyndigheden ikke udtrykkeligt opfordrede sagsøgeren til at fremføre sine synspunkter inden vedtagelsen, men at den heller ikke var forpligtet til at høre ham inden vedtagelsen af den anfægtede afgørelse.
- 66 Sagsøgte finder dog, at sagsøgerens ret til kontradiktion blev tilstrækkeligt tilgodeset i denne sag, da han fik lejlighed til at fremføre sine synspunkter under sine drøftelser med DME-gruppens formand i løbet af maj måned 2000.
- 67 Endvidere har sagsøgte under den mundtlige forhandling anført, at ansættelsesmyndigheden var bekendt med sagsøgerens synspunkter forud for vedtagelsen af den anfægtede afgørelse, da sagsøgeren ved sin klage af 23. juni 2000 informerede ansættelsesmyndigheden om, dels at han havde modtaget modstridende anvisninger og været genstand for mobning, dels at det var blevet umuligt for ham at udføre sit arbejde i gruppen, men at han på trods heraf ikke agtede at søge sin afsked.

— Særlig virkning af en forudgående høring af sagsøgeren

- 68 Sagsøgeren har gjort gældende, at kontradiktionsprincippet, i modsætning til det af sagsøgte hævdede, er tilsidesat i denne sag, da han ikke fik mulighed for at gøre sine synspunkter gældende inden vedtagelsen af den for ham bebyrdende afgørelse. Det er derfor ufornuddent at undersøge, om en sådan forudgående høring kunne have påvirket den anfægtede afgørelse.

- 69 Sagsøgeren tilføjer, at det særlig kunne have påvirket den anfægtede afgørelse, om han under en forudgående høring havde fået lejlighed til at gøre sine synspunkter gældende inden dennes vedtagelse.
- 70 Sagsøgte har gjort gældende, at selv om Retten måtte antage, at den hævdede pligt til at høre sagsøgeren inden vedtagelsen af den anfægtede afgørelse er tilsidesat her i sagen, medfører dette udelukkende en tilsidesættelse af kontradiktionsprincippet, såfremt det kan have påvirket den anfægtede afgørelse (Rettens dom af 10.7.1997, sag T-36/96, Gaspari mod Parlamentet, Sml. Pers. I-A, s. 201, og II, s. 595, præmis 34, og dommen i sagen B mod Parlamentet, nævnt ovenfor i præmis 37, præmis 40). Efter sagsøgtes opfattelse fremgår det imidlertid klart, at en forudgående høring af sagsøgeren ikke ville have påvirket den anfægtede afgørelse, da ansættelsesmyndigheden ikke i denne sag havde andet valg end at vedtage den.
- 71 I så henseende fremhæver sagsøgte for det første, at det ikke tilkom ansættelsesmyndigheden at foretage sin egen vurdering af objektivt fastlagte omstændigheder, men at tage DME-gruppens subjektive stillingtagen til efterretning, som var, at der ikke længere bestod nogen gensidig tillid (dommen i sagen B mod Parlamentet, nævnt ovenfor i præmis 37, præmis 73).
- 72 For det andet har sagsøgte gjort gældende, at det bl.a. fremgår af de bestræbelser, som den politiske gruppe udviste inden den 4. juli 2000 for at finde en mindelig løsning, af sagsøgerens reaktioner på disse bestræbelser og af det memorandum, som sagsøgeren udfærdigede den 1. juli 2000, at det var klart på det tidspunkt, da DME-gruppen anmodede generalsekretæren om at bringe sagsøgerens midlertidige tjeneste i tjenestens interesse til ophør, at den gensidige tillid mellem DME-gruppen og sagsøgeren var endeligt og uopretteligt ødelagt.

- 73 For det tredje fremhæver sagsøgte, at virkningerne af en afgørelse om at bringe en midlertidig tjeneste til ophør i tjenestens interesse er klart fastlagt i vedtægtens artikel 38, litra g), hvorefter »[tjenestemanden] efter den midlertidige tjenestes ophør genindtræder [...] straks i den stilling, han havde tidligere«. Efter sagsøgtes opfattelse havde ansættelsesmyndigheden følgelig ikke noget skøn hvad angår sagsøgerens genindtræden i stillingen ved generalsekretariatet.
- 74 For det fjerde bestrider sagsøgte alle de argumenter, sagsøgeren har påberåbt sig til godtgørelse af, at en forudgående høring kunne have påvirket ansættelsesmyndighedens afgørelse. Ifølge sagsøgte er der ingen tvivl om de omstændigheder, som fremgik af referatet vedrørende mødet i DME-gruppens bestyrelse den 4. juli 2000, som klart viser, at gruppens bestyrelse i enstemmighed havde udtalt sig for at bringe sagsøgerens midlertidige tjeneste til ophør tidligere end forudsat, ligesom det er i overensstemmelse med gruppens praksis og vedtægter, at der ved mødet var midlertidigt ansatte i gruppen til stede. Sagsøgte afviser endvidere sagsøgers argument om, at der ved afskedigelse af generalsekretæren i mangel af bestemmelser herom i gruppens vedtægter skal følges samme procedure som ved hans ansættelse, hvorfor der kræves godkendelse fra gruppen og ikke fra bestyrelsen. Vedtægternes artikel 7 taler alene om »valg af generalsekretær«, hvorfor afgørelsen om at afskedige denne ligger hos gruppens bestyrelse, så længe der ikke findes nogen udtrykkelig bestemmelse herom.
- 75 Endelig anfører sagsøgte, at det ikke, som hævdet af sagsøgeren, henhørte under ansættelsesmyndighedens kompetence at påse overholdelsen af DME-gruppens interne regler. Parlamentets generalsekretær kan under ingen omstændigheder pålægges at påse overholdelsen af de interne regler i de enkelte politiske grupper uden at tilsidesætte sin pligt til uvildighed og neutralitet. Desuden har alene Parlamentets medlemmer kompetence til at fastlægge den interne organisation for de politiske grupper, som de tilhører.

Rettens bemærkninger

— Indledende bemærkninger

76 Som fastslået ovenfor i præmis 40 skal det påpeges, at den faste retspraksis, sagsøgte har påberåbt sig — og hvorefter en tjenestemand ikke har nogen legitim interesse i at kræve en afgørelse annulleret på grund af formfejl, når der ikke tilkommer administrationen noget skøn, men er forpligtet til at handle, som den har gjort (jf. dommen i sagen Morello mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 34, præmis 11, dommen i sagen Geist mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 34, præmis 7, og dommen i sagen Díaz García mod Parlamentet, nævnt ovenfor i præmis 34) præmis 54) — er uden betydning for vurderingen af, om den foreliggende sag kan realitetsbehandles, da denne retspraksis vedrører behandlingen af sagens realitet.

77 Da det imidlertid i den foreliggende sag drejer sig om realitetsundersøgelsen af et anbringende om tilsidesættelse af et væsentligt formkrav, finder Retten først at burde undersøge, om denne retspraksis finder anvendelse her i sagen. Såfremt ansættelsesmyndigheden, som hævdede af sagsøgte, nemlig ikke havde noget skøn og var forpligtet til at handle, som den gjorde, kan det foreliggende anbringende i hvert fald ikke tillægges betydning, hvorfor det er uforholdsmæssigt at gennemgå parternes øvrige argumenter vedrørende anbringendet.

— Spørgsmålet, om der foreligger en bundet kompetence i denne sag

78 Som anført ovenfor i præmis 50, må vedtægtens artikel 38, litra b), fortolkes således, at ansættelsesmyndigheden på et hvilket som helst tidspunkt har beføjelse

til at ændre den periode, der oprindeligt er fastsat for den midlertidige tjeneste, såfremt dette er nødvendigt for at sikre, at denne fortsat er i overensstemmelse med tjenestens interesse, og dermed beføjelse til at bringe denne til ophør inden periodens udløb. Ansættelsesmyndigheden har navnlig en sådan kompetence, når den har fastslået, at der ikke længere består nogen gensidig tillid mellem den pågældende tjenestemand og den tjenestegren eller person, som han gør midlertidig tjeneste hos.

- 79 I de skriftlige indlæg har sagsøgte gjort gældende, at ansættelsesmyndigheden ikke kan udøve noget skøn, når den, som det er tilfældet her i sagen, har modtaget en anmodning fra en politisk gruppe om at gøre brug af nævnte kompetence, fordi der ikke længere består nogen gensidig tillid mellem gruppen og den pågældende tjenestemand, og at ansættelsesmyndigheden er forpligtet til straks at bringe den midlertidige tjeneste til ophør.
- 80 Hvad dette spørgsmål angår må det generelt antages, at indgivelsen af en sådan anmodning fra den tjenestegren eller person, hos hvem den pågældende tjenestemand gør midlertidig tjeneste, er en afgørende forudsætning for, at ansættelsesmyndigheden kan udøve den ovenfor i præmis 50 nævnte kompetence.
- 81 Herved skal dog bemærkes, at selv om indgivelsen af en anmodning fra den tjenestegren eller person, hos hvem den pågældende tjenestemand gør midlertidig tjeneste, om, at denne bringes til ophør i tjenestens interesse, udgør en afgørende forudsætning, er dette ikke ensbetydende med, at ansættelsesmyndigheden ikke har noget som helst skøn på dette område, og at den er forpligtet til at efterkomme anmodningen. Ved modtagelsen af en sådan anmodning er ansættelsesmyndigheden nemlig i hvert fald forpligtet til neutralt og objektivt at efterprøve, dels at der ikke er nogen tvivl om, at den indgivne anmodning udgør en gyldig meningstilkendegivelse fra den tjenestegren eller person, hos hvem den pågældende tjenestemand gør midlertidig tjeneste, dels at den ikke skyldes åbenbart ulovlige hensyn. Hvis ikke disse minimumskrav er opfyldt, er ansættelsesmyndigheden udelukket fra at bringe en midlertidig tjeneste til ophør.

- 82 Denne konklusion ændres ikke af, at anmodningen i det foreliggende tilfælde hidrører fra en politisk gruppe og går ud på at bringe en tjenstemands midlertidige tjeneste i stillingen som gruppens generalsekretær til ophør. Ganske vist er der knyttet helt specielle forhold til stillingen som generalsekretær for en politisk gruppe, således som det fremgår af retspraksis (jf. i denne retning dom i sagen Schertzer mod Parlamentet, nævnt ovenfor i præmis 37, præmis 45), og den gensidige tillid er et væsentligt element i forbindelse med en tjenstemands midlertidige tjeneste ved en politisk gruppe (jf. vedrørende en politisk gruppes ansættelse af en midlertidig ansat, dommene i sagen Speybrouck mod Parlamentet, nævnt ovenfor i præmis 37, præmis 94 og 95, og i sagen B mod Parlamentet, nævnt ovenfor i præmis 37, præmis 72 og 73). Efter Rettens opfattelse kan disse elementer dog ikke retfærdiggøre, at ansættelsesmyndigheden i tjenestens interesse bringer en tjenstemands midlertidige tjeneste i stillingen som generalsekretær for en politisk gruppe til ophør uden overhovedet at efterprøve, om de ovenfor i præmis 81 nævnte minimumskrav er opfyldt i den foreliggende sag.
- 83 Af disse grunde finder Retten, at gældende retspraksis, hvorefter sagsøgeren ikke har nogen legitim interesse i at kræve en afgørelse annulleret på grund af formmangler, når administrationen ikke kan udøve noget skøn, men er forpligtet til at handle, som den har gjort, ikke kan anvendes her i sagen.
- 84 De øvrige argumenter, som parterne har fremført vedrørende nævnte anbringende, må undersøges på grundlag af denne konstatering.

— Pligt til at høre sagsøgeren inden vedtagelsen af den anfægtede afgørelse

- 85 Parterne er ikke enige om, hvorvidt ansættelsesmyndigheden i den foreliggende sag var forpligtet til at høre sagsøgeren inden vedtagelsen af den anfægtede afgørelse.

- 86 Herom bemærkes, at ifølge fast retspraksis udgør kontradiktionsprincippet et grundlæggende fællesskabsretligt princip for enhver procedure over for en person, som kan munde ud i en retsakt, der indeholder et klagepunkt mod den pågældende, og dette princip skal overholdes, selv om der ikke er fastsat nogen udtrykkelige bestemmelser i ordningen vedrørende den pågældende procedure (jf. i denne retning Domstolens dom af 6.5.1997, sag T-169/95, Quijano mod Kommissionen, Sml. Pers. I-A, s. 91, og II, s. 273, præmis 44, og af 15.6.2000, sag T-211/98, F mod Kommissionen, Sml. Pers. I-A, s. 107, og II, s. 471, præmis 28).
- 87 Som anført ovenfor i præmis 42, er den anfægtede afgørelse bebyrdende for sagsøgeren. Følgelig var ansættelsesmyndigheden efter retspraksis forpligtet til at høre sagsøgeren, inden den vedtog den anfægtede afgørelse.
- 88 Det gælder så meget mere, som kontradiktionsprincippet også i processuel henseende er udtryk for ansættelsesmyndighedens omsorgspligt over for den tjenestemand, til hvem en bebyrdende foranstaltning er rettet.
- 89 Ingen af de argumenter, som sagsøgte har fremført heroverfor, kan afsvække denne konklusion.
- 90 For det første bemærkes, at den omstændighed, at der ikke findes nogen udtrykkelig bestemmelse i vedtægten om, at en tjenestemand, der gør midlertidig tjeneste i tjenestens interesse, skal høres forud for vedtagelsen af en afgørelse, hvorved hans tjeneste bringes til ophør inden udløbet af den oprindeligt fastsatte periode, ikke udelukker, at der i den foreliggende sag påhviler ansættelses-

myndigheden en sådan pligt. Som det fremgår af de domme, der er nævnt ovenfor i præmis 86, gælder kontradiktionsprincippet, selv om der ikke er fastsat nogen udtrykkelig bestemmelse herom i ordningen vedrørende den pågældende procedure.

- 91 I øvrigt bemærkes, at i modsætning til det af sagsøgte anførte findes der flere eksempler i personalesager på domme, hvor det er fastslået, at der bestod en pligt til at foretage en forudgående høring af den pågældende, selv om dette ikke var foreskrevet i vedtægten. Det gælder bl.a. afgørelser om fritagelse fra stillingen af tjenstlige grunde i henhold til vedtægtens artikel 50 (Domstolens dom af 30.6.1971, sag 19/70, Almini mod Kommissionen, Sml. 1971, s. 155, org.ref.: Rec. s. 623, præmis 11, og Rettens dom af 14.5.1996, sag T-82/95, Gómez de Enterría mod Parlamentet, Sml. Pers. I-A, s. 211, og II, s. 599, præmis 27) samt afgørelser om suspension i henhold til vedtægtens artikel 88 (dommen i sagen F mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 86, præmis 28).
- 92 For det andet er det Rettens opfattelse, at sagsøgte urigtigt har påberåbt sig dommene i sagerne Ojha mod Kommissionen og Arning mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 57, samt i sagerne Fiorani mod Parlamentet, nævnt ovenfor i præmis 47, og B mod Parlamentet, nævnt ovenfor i præmis 37.
- 93 Som anført af sagsøgte, antog Retten ganske vist i præmis 82 i Ojha-dommen — der blev delvis ophævet efter appel ved Domstolens dom af 12. november 1996 i sag C-294/95 P, Ojha mod Kommissionen (Sml. I, s. 5863) — at der ikke i mangel af en udtrykkelig bestemmelse i vedtægten om iagttagelse af en kontradiktorisk procedure, hvorefter administrationen skal høre en tjenestemand, før den vedtager en foranstaltning, som berører ham — principielt påhviler administrationen nogen pligt hertil, hvorfor de garantier, som er fastsat i vedtægtens artikel 90, må anses for tilstrækkelige.

- 94 Forskriften i vedtægtens artikel 90 om indgivelse af en forudgående klage udelukker dog ikke uden videre, at ansættelsesmyndigheden kan være forpligtet til at høre den pågældende tjenestemand, inden den vedtager en for ham bebyrdende afgørelse. Ganske vist har den pågældende tjenestemand under en forudgående klage mulighed for at varetage sine interesser over for administrationen, men denne mulighed består først efter vedtagelsen af den anfægtede afgørelse. Ifølge kontradiktionsprincippet er det imidlertid et ufravigeligt krav, at den pågældende høres inden vedtagelsen af den bebyrdende afgørelse.
- 95 I øvrigt er det Rettens opfattelse, at det kun er under særlige omstændigheder — hvor det er umuligt i praksis eller uforeneligt med tjenestens interesse at høre den pågældende inden vedtagelsen af den anfægtede afgørelse — at de krav, der følger af kontradiktionsprincippet, vil kunne tilgodeses ved en høring så hurtigt som muligt efter vedtagelsen af den anfægtede afgørelse (dommen i sagen F mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 86, præmis 34). Som sagsøgte har erkendt under den mundtlige forhandling, foreligger der imidlertid ikke sådanne særlige omstændigheder i denne sag, da det ikke var umuligt i praksis eller uforeneligt med tjenestens interesse at høre sagsøgeren inden vedtagelsen af den anfægtede afgørelse.
- 96 I øvrigt bør det fremhæves, at såvel dommen i sagen Fiorani mod Parlamentet, nævnt ovenfor i præmis 47, som dommene i sagen Arning mod Kommissionen og dommen af 6. juli 1995 i sagen Ojha mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 57, vedrørte andre omstændigheder end i denne sag. I alle de nævnte domme blev den anfægtede retsakt nemlig blot anset for en foranstaltning til intern organisation af tjenesten, da den hverken påvirkede sagsøgerens rang eller hans materielle rettigheder (Fiorani-dommens præmis 30, dommen af 6. juli i sagen Ojha mod Parlamentet, præmis 85 og 86, samt Arning-dommens præmis 17). Den afgørelse, som anfægtes i denne sag, er derimod ikke, som anført ovenfor i præmis 42, blot en foranstaltning til intern organisation af tjenesten, da den berører sagsøgerens materielle rettigheder. Den har nemlig medført, at han blev genindsat i sin tidligere stilling — og dermed i en betydeligt lavere lønklasse end den, han var indplaceret i under sin midlertidige tjeneste — tre en halv måned tidligere end den oprindeligt fastsatte dato.

- 97 Hvad angår dommen i sagen B mod Parlamentet (nævnt ovenfor i præmis 37), som sagsøgte har henvist til, vedrørte denne dom ikke overholdelsen af kontradiktionsprincippet, men iagttagelsen af proceduren i henhold til artikel 11 i Parlamentets interne bestemmelser om forudgående underretning af personaleudvalget. Ganske vist fremgår det af nævnte doms præmis 19, som anført af sagsøgte, at sagsøgeren i nævnte dom havde påberåbt sig, at kontradiktionsprincippet var tilsidesat, men det fremgår af gengivelsen af parternes argumenter, at dette anbringende kun havde accessorisk karakter i forbindelse med anbringendet om tilsidesættelsen af artikel 11 i Parlamentets interne bestemmelser. I øvrigt skal det fremhæves, at Retten på intet tidspunkt i den nævnte dom undersøgte, om sagsøgerens ret til kontradiktion var tilsidesat i sagen. Følgelig er den nævnte dom uden betydning for vurderingen af dette anbringende.
- 98 Endelig kan der ikke gives den sagsøgte institution medhold i dennes argumentation, hvorefter vedtægtens artikel 38, litra b), ikke giver tjenestemanden ret til at blive hørt, selv om han skal høres efter artikel 38, litra a), før ansættelsesmyndigheden beslutter at lade ham gøre midlertidig tjeneste i anden stilling i tjenestens interesse. Som anført ovenfor i præmis 86, gælder kontradiktionsprincippet, selv om der ikke findes nogen udtrykkelig bestemmelse herom, hvorfor der ikke kan drages en sådan modsætnings slutning (jf. i denne retning dom i sagen F mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 86, præmis 33). Som sagsøgeren understreger, kræver princippet om parallelitet i formkravene desuden netop, at pligten for ansættelsesmyndigheden til at høre tjenestemanden, før den beslutter at lade ham gøre midlertidig tjeneste i anden stilling i tjenestens interesse i henhold til vedtægtens artikel 38, litra a), også påhviler den, når den beslutter at fastsætte eller ændre varigheden af en midlertidig tjeneste i tjenestens interesse i henhold til artikel 38, litra b); hvis det nemlig er nødvendigt at høre tjenestemanden inden vedtagelsen af den første afgørelse om hans midlertidige tjeneste, som fastlægger hans retsstilling, må dette også gælde for enhver ændring af nævnte afgørelse.
- 99 Da det således er fastslået, at ansættelsesmyndigheden i den foreliggende sag var forpligtet til at høre sagsøgeren inden vedtagelsen af den anfægtede afgørelse, må det undersøges, om pligten blev overholdt i den foreliggende sag.

— Overholdelse af en pligt til forudgående høring i denne sag

- 100 Kontradiktionsprincippet, som skal tilgodese kravene til god forvaltning, fordrer, at enhver, over for hvem der kan tænkes at blive truffet en bebyrdende afgørelse, skal have mulighed for at gøre sine synspunkter gældende vedrørende de omstændigheder, som er foreholdt ham, og som afgørelsen er baseret på (Rettens dom af 6.12.1994, sag T-450/93, Lisrestal m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 1177, præmis 42, bekræftet ved Domstolens dom af 24.10.1996, sag C-32/95 P, Kommissionen mod Lisrestal m.fl., Sml. I, s. 5373, navnlig præmis 21, og dommen i sagen F mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 86, præmis 29).
- 101 Det skal undersøges, om dette krav er opfyldt i den foreliggende sag, og i bekræftende fald i hvilket omfang.
- 102 Det er ubestridt, at ansættelsesmyndigheden ikke opfordrede sagsøgeren til at fremsætte sine synspunkter inden vedtagelsen af den anfægtede afgørelse.
- 103 Sagsøgte har i så henseende gjort gældende i de skriftlige indlæg og under den mundtlige forhandling, at sagsøgerens ret til kontradiktion blev tilstrækkeligt tilgodeset i den foreliggende sag, dels da han fik lejlighed til at gøre sine synspunkter gældende under samtalerne med formanden for DME-gruppen, dels da det fremgår af forskellige dokumenter, at ansættelsesmyndigheden blev gjort bekendt med sagsøgerens synspunkter inden vedtagelsen af den anfægtede afgørelse.

- 104 Hvad angår sagsøgtes argumentation, som baseres på sagsøgerens samtaler med formanden for DME-gruppen i løbet af maj 2000, bør det fremhæves, at det ganske vist er ubestridt, at sagsøgeren under disse samtaler blev informeret om, at visse af gruppens medlemmer havde givet udtryk for, at de ikke længere havde tillid til ham, og at gruppen ikke ville ansøge om en forlængelse af hans midlertidige tjeneste efter den 30. november 2000, men at det ikke er godtgjort, at sagsøgeren blev informeret af gruppen om, at den på grund af dette tillidstab agtede at anmode ansættelsesmyndigheden om at bringe den midlertidige tjeneste til ophør inden udløbet af den oprindeligt fastsatte periode. Selv om det imidlertid antages, at sagsøgeren blev informeret om gruppens hensigt, bemærkes, at det ganske vist kan have særlig værdi for en tjenestemand at blive informeret af den tjenestegren, hvor han gør midlertidig tjeneste, om grundene til, at denne agter at anmode den kompetente myndighed om at bringe den midlertidige tjeneste til ophør, men en sådan forudgående underretning kan ikke afhjælpe den kompetente myndigheds forsømmelse af at høre tjenestemanden på forhånd. Det er nemlig i allerførste række ansættelsesmyndigheden, som det påhviler at høre den pågældende inden vedtagelsen af en bebyrdende foranstaltning i kraft af, at den har enekompetence til at bringe den midlertidige tjeneste til ophør.
- 105 På samme måde kan Retten ikke tiltræde sagsøgtes argumentation om, at det fremgår af sagens akter, at sagsøgeren fik lejlighed til at gøre sine synspunkter gældende inden vedtagelsen af den anfægtede afgørelse.
- 106 Ved vurderingen af, om sagsøgeren blev tilstrækkeligt hørt af ansættelsesmyndigheden inden vedtagelsen af den anfægtede afgørelse, kan der nemlig kun tages hensyn til de faktorer, som udgør et bevidst og viljesmæssigt udtryk for sagsøgerens synspunkt vedrørende rækkevidden af den afgørelse, som administrationen påtænker at vedtage for hans vedkommende, og vedrørende de faktorer, som denne har lagt til grund for sin afgørelse.
- 107 Det er imidlertid klart i den foreliggende sag, at klagen af 23. juni 2000 ikke kan antages at udgøre en sådan stillingtagen fra sagsøgerens side. Det fremgår nemlig

klart, at sagsøgeren ikke, da han indgav en klage i henhold til vedtægtens artikel 90 for at informere ansættelsesmyndigheden om de problemer, som han var stødt på i forbindelse med sin midlertidige tjeneste i DME-gruppen, ønskede at informere denne om sit synspunkt vedrørende ansættelsesmyndighedens hensigt til at bringe hans midlertidige tjeneste til ophør inden udløbet af den oprindeligt fastsatte periode.

108 Dette bekræftes yderligere af, at det fremgår af sagens akter, at sagsøgeren på intet tidspunkt inden vedtagelsen af den anfægtede afgørelse blev informeret om, at ansættelsesmyndigheden havde til hensigt at bringe hans midlertidige tjeneste til ophør i tjenestens interesse inden udløbet af den oprindeligt fastsatte periode. Det er derfor udelukket, at de dokumenter, som sagsøgte påberåber sig, kan anses for et bevidst og viljesmæssigt udtryk for sagsøgerens synspunkt vedrørende denne afgørelse.

109 Det fremgår af det anførte, at ansættelsesmyndigheden ikke har opfyldt sin pligt til fornøden høring af sagsøgeren inden vedtagelsen af den anfægtede afgørelse.

— Særlig virkning af en forudgående høring i denne sag

110 Subsidiært anfører sagsøgte, at selv om Retten skulle antage, at pligten til fornøden høring af sagsøgeren ikke er opfyldt i denne sag, udgør forsømmelsen heraf kun en tilsidesættelse af sagsøgerens ret til kontradiktion, såfremt en sådan forudgående høring særlig kunne have påvirket den endelige afgørelse. Efter sagsøgte opfattelse er dette imidlertid ikke tilfældet i sagen, da ansættelsesmyndigheden dels ikke kunne anfægte DME-gruppens holdning hvad angår tabet af gensidig tillid, dels efter vedtægten var forpligtet til at genindsætte sagsøgeren i hans tidligere stilling.

- 111 Denne argumentation kan ikke godtages.
- 112 Kontradiktionsprincippet må nemlig anses for tilsidesat, såfremt der bevisligt ikke er foretaget den fornødne høring af den pågældende tjenestemand inden vedtagelsen af den for ham bebyrdende afgørelse, og såfremt det ikke med rimelighed kan udelukkes, at denne tilsidesættelse særligt kan have påvirket afgørelsens indhold.
- 113 I så henseende skal Retten fremhæve, at det med rimelighed alene kan udelukkes, at en forudgående høring særlig kan have påvirket den bebyrdende afgørelses indhold, såfremt det godtgøres, at beslutningsmyndigheden ikke kunne udøve noget skøn, men var forpligtet til at handle, som den gjorde.
- 114 Som anført ovenfor i præmis 81, fremgår det imidlertid klart, at ansættelsesmyndigheden i den foreliggende sag rådede over et skøn — som ganske vist var begrænset, men dog ikke var udelukket — vedrørende udøvelsen af beføjelsen til at bringe sagsøgerens midlertidige tjeneste til ophør inden udløbet af den oprindeligt fastsatte periode. Det kan derfor ikke helt udelukkes, at en forudgående høring af sagsøgeren i den foreliggende sag særligt kunne have påvirket den anfægtede afgørelses indhold.
- 115 I øvrigt tilkommer det ikke Retten, som hævdet af sagsøgte, at efterprøve, om der i den foreliggende sag fandtes omstændigheder, som særligt kunne påvirke den anfægtede afgørelses indhold. En undersøgelse heraf vil nemlig i sagens natur medføre, at Retten sætter sig i stedet for den administrative myndighed og foregriber det resultat, som denne ville være nået frem til, såfremt den havde hørt den pågældende, inden den i givet fald vedtog den bebyrdende afgørelse, hvilket er uacceptabelt (jf. i denne retning Rettens dom af 9.11.1995, sag T-346/94, France-aviation mod Kommissionen, Sml. II, s. 2841, præmis 39).

- 116 Endelig må det argument, som sagsøgte støtter på vedtægtens artikel 38, litra g) forkastes. Denne bestemmelse, hvorefter »[tjenestemanden] efter den midlertidige tjenestes ophør genindtræder [...] straks i den stilling, han havde tidligere«, vedrører nemlig udelukkende følgerne af, at den midlertidige tjeneste bringes til ophør i tjenestens interesse. Den er derfor uden betydning for afgørelsen af, om en forudgående høring af sagsøgeren i den foreliggende sag særlig kunne have påvirket afgørelsen om at bringe hans midlertidige tjeneste til ophør.

— Konklusion

- 117 På grundlag af det anførte finder Retten, at anbringendet om kontradiktionsprincippet til sidesættelse må tages til følge, således at den anfægtede afgørelse bør annulleres, uden at det er nødvendigt at gennemgå de øvrige af sagsøgeren fremførte anbringender.

Erstatningspåstanden

I — *Formaliteten*

Parternes argumenter

- 118 Sagsøgte har gjort gældende, at sagsøgerens erstatningspåstand må afvises fra påkendelse, da han ikke har fulgt den administrative procedure, som er foreskrevet i vedtægten herfor. Efter sagsøgtes opfattelse må påstanden også

afvises, fordi den vedrører handlinger fra en politisk gruppe og visse af dens medlemmer.

Forudgående administrativ procedure ikke fulgt

- 119 Sagsøgte har gjort gældende, at realitetsbehandlingen af en erstatningspåstand i tilfælde, hvor det tab, som kræves erstattet, ikke er forvoldt af den anfægtede afgørelse, men af en adfærd, der ikke har karakter af en afgørelse, ifølge retspraksis er betinget af, at der gennemføres en administrativ procedure i to etaper. I den første etape skal den pågældende indgive en ansøgning til ansættelsesmyndigheden med krav om erstatning af det tab, som er forvoldt af den adfærd, der ikke har karakter af en afgørelse. Kun hvis denne ansøgning afslås udtrykkeligt eller stiltiende, foreligger der en akt, som indeholder et klagepunkt, og hvorunder der kan indgives klage, og det er først efter en stiltiende eller udtrykkelig afvisning af klagen, at der kan anlægges erstatningssag ved Retten (Rettens dom af 12.1.1994, sag T-65/91, White mod Kommissionen, Sml. Pers. I-A, s. 9, og II, s. 23, præmis 137, og dens dom af 6. juli 1995 i sagen Ojha mod Kommissionen, nævnt ovenfor i præmis 57, præmis 117).
- 120 Efter sagsøgtens opfattelse er det imidlertid klart, at det tab, som sagsøgeren hævder at have lidt, blev forvoldt ved en adfærd, som ikke har karakter af en afgørelse. Det påståede tab er ikke forvoldt ved den anfægtede afgørelse.
- 121 Sagsøgte anfører herom, at det fremgår såvel af stævningen som af memorandummet af 1. juli 2000 og lægeattesten af 31. august 2000, der er fremlagt i bilaget til stævningen, at det var udøvelsen af sagsøgerens funktioner i DME-gruppen, der forvoldte ham alvorlige helbredsproblemer og psykologiske forstyrrelser.

- 122 Sagsøgeren burde derfor have indgivet en ansøgning med krav om erstatning af det tab, der var forvoldt ved en adfærd i DME-gruppen inden udløbet af maj 2000, som ikke havde karakter af en afgørelse. Efter at have modtaget et udtrykkeligt eller stiltiende afslag på denne første ansøgning, burde sagsøgeren have indgivet en klage. Først efter den stiltiende eller udtrykkelige afvisning af klagen kunne han have anlagt erstatningssag ved Retten.
- 123 Ifølge sagsøgte er der ikke i den foreliggende sag gennemført en sådan forudgående administrativ procedure.
- 124 Sagsøgte bestrider i den forbindelse, at den klage, som sagsøgeren indgav den 23. juni 2000, kan anses for en ansøgning med krav om erstatning af tab som følge af en adfærd, der er udvist af DME-gruppen og visse af dens medlemmer, og som ikke har karakter af en afgørelse, da denne skrivelse ikke omhandler noget erstatningskrav.
- 125 Selv om det imidlertid forudsættes, at skrivelsen kan betragtes som en ansøgning (hvilket sagsøgte altså benægter), er det ifølge sagsøgte uomtvisteligt, at sagsøgeren ikke indgav nogen klage over det stiltiende eller udtrykkelige afslag på denne ansøgning, hvorfor det foreliggende erstatningssøgsmål under ingen omstændigheder kan anses for en fortsættelse af klagens afvisning.
- 126 Sagsøgeren har bestridt sagsøgtes anbringende om, at erstatningspåstanden må afvises på grund af manglende iagttagelse af den forudgående administrative procedure.

Parlamentets ansvar for DME-gruppens og visse af dens medlemmers handlinger

- 127 Sagsøgte har gjort gældende, at Parlamentet som institution kun er ansvarlig for de tjenestehandlinger, som de ansatte har foretaget ved udøvelsen af deres funktioner, eller for de handlinger, som direkte kan tilregnes institutionen selv. I den foreliggende sag må den påståede adfærd, som ikke har karakter af en afgørelse, imidlertid tilregnes visse parlamentsmedlemmer og ikke Parlamentets ansatte, hvorfor institutionen ikke kan ifalde ansvar som følge heraf. Sagsøgte henviser i så henseende til Domstolens praksis, hvorefter Parlamentets forretningsorden ikke indeholder nogen bestemmelse, som bemyndiger en politisk gruppe til at handle på Parlamentets vegne over for tredjemand, og hvorefter der ikke i øvrigt findes nogen bestemmelse i fællesskabsretten, hvoraf det kan udledes, at en politisk gruppes handlinger kan tilregnes Parlamentet i dets egenskab af fællesskabsinstitution (Domstolens dom af 22.3.1990, sag C-201/89, Le Pen og Front national, Sml. I, s. 1183, præmis 14). Hvad der gælder for en politisk gruppe, må ifølge sagsøgte så meget mere gælde for de enkelte parlamentsmedlemmer.

Rettens bemærkninger

- 128 Indledningsvis bemærkes, at sagsøgeren under den mundtlige forhandling har bekræftet, at hans erstatningspåstand vedrører erstatningen såvel af det tab, som er forvoldt ved den anfægtede afgørelse, som af det, der er forvoldt ved DME-gruppens og visse af dens medlemmers handlemåde.
- 129 Sagsøgtes argumenter til godtgørelse af, at erstatningspåstanden må afvises, vedrører alene den omstændighed, at denne påstand er rettet mod den adfærd, som er udvist af DME-gruppen og visse af dens medlemmer, og som ikke har

karakter af en afgørelse. Disse argumenter rejser derimod ikke tvivl om realitetsbehandlingen af erstatningspåstanden, for så vidt denne vedrører erstatningen af det tab, som måtte være forvoldt ved den anfægtede afgørelse.

- 130 Spørgsmålet om realitetsbehandling af erstatningspåstanden skal derfor kun undersøges, i det omfang den vedrører erstatningen af det tab, som er forvoldt ved DME-gruppens og visse af dens medlemmers handlemåde, som ikke har karakter af en afgørelse.
- 131 I så henseende bemærkes, at ifølge fast retspraksis kan et erstatningsøgsmål — som udgør et selvstændigt retsmiddel i forhold til et annullationssøgsmål — inden for rammerne af klageadgangen i henhold til vedtægtens artikel 90 og 91 kun realitetsbehandles, såfremt der forud har været gennemført en administrativ procedure ifølge vedtægtens bestemmelser. Denne procedure er forskellig afhængig af, om det tab, der kræves erstattet, er forvoldt ved en akt, der indeholder et klagepunkt i vedtægtens artikel 90, stk. 2's forstand, eller ved en af administrationen udvist handlemåde, som ikke har karakter af en afgørelse. I det første tilfælde skal den pågældende inden for den fastsatte frist indgive en klage til ansættelsesmyndigheden over vedkommende foranstaltning. I det andet tilfælde skal den administrative procedure derimod indledes med indgivelse af en ansøgning i henhold til vedtægtens artikel 90, stk. 1, med krav om erstatning og skal i givet fald følges op af en klage over afslaget på ansøgningen (Rettens dom af 28.6.1996, sag T-500/93, Y mod Domstolen, Sml. Pers. I-A, s. 335, og II, s. 977, præmis 64, og af 6.11.1997, sag T-15/96, Liao mod Rådet, Sml. Pers. I-A, s. 329, og II, s. 897, præmis 57).
- 132 I overensstemmelse med disse principper var sagsøgeren følgelig forpligtet til at indgive en ansøgning i henhold til vedtægtens artikel 90, stk. 1, med krav om erstatning af det tab, han hævdede at have lidt som følge af den adfærd, der var udvist af DME-gruppen og visse af dens medlemmer, og som ikke havde karakter af en afgørelse. Sagsøgeren var endvidere forpligtet til derpå, såfremt ansøgningen blev afslået, at indgive en klage i henhold til vedtægtens artikel 90, stk. 2. Det fremgår imidlertid klart, at sagsøgeren ikke har fulgt denne forudgående procedure.

- 133 Det skal herom bemærkes, at den klage, sagsøgeren indgav den 23. juni 2000, formentlig kan fortolkes som en ansøgning med krav om erstatning af det tab, han havde lidt på grund af DME-gruppens og visse af dens medlemmers handlemåde, men at administrationen ikke besvarede ansøgningen inden fristen på fire måneder i henhold til vedtægtens artikel 90, stk. 1 (dvs. før den 24.10.2000). Sagsøgeren var imidlertid forpligtet til derpå at indgive klage i henhold til vedtægtens artikel 90, stk. 2, inden tre måneder efter det stiltiende afslag på ansøgningen (dvs. før den 24.1.2001). Sagsøgeren indgav imidlertid ikke en sådan klage.
- 134 Denne undladelse kan ganske vist forklares ved, at Parlamentets generalsekretær informerede sagsøgeren ved skrivelse af 27. oktober 2000 — dvs. kort tid efter udløbet af den sidste frist ifølge vedtægten for ansættelsesmyndighedens besvarelse af sagsøgerens ansøgning af 23. juni 2000 — om, at Parlamentets formand i sin egenskab af ansættelsesmyndighed ville besvare klagen af 23. juni og klagen af 28. august 2000 under ét inden udløbet af fristen for at besvare den anden klage, dvs. inden den 29. december 2000.
- 135 Selv om det imidlertid af disse grunde antages, at der ikke ved vurderingen af, om den foreliggende sag kan realitetsbehandles, bør tages hensyn til nævnte undladelse, burde sagsøgeren i det mindste have indgivet en klage i henhold til vedtægtens artikel 90, stk. 2, inden tre måneder efter afgørelsen af 19. december 2000, dvs. inden den 20. marts 2001. Ved denne afgørelse afviste Parlamentets formand nemlig sagsøgerens to klager, herunder klagen med erstatningskravet. Det må imidlertid konstateres, at sagsøgeren ikke indgav klage over denne afgørelse.
- 136 Det må derfor fastslås, uden at det er nødvendigt at gennemgå sagsøgtens andet argument, at erstatningspåstanden må afvises, i det omfang den vedrører erstatningen af det tab, som er forvoldt ved den af DME-gruppen og visse af dens medlemmer udviste adfærd, som ikke har karakter af en afgørelse.

II — *Realiteten**Parternes argumenter*

- 137 Sagsøgeren har rejst krav om erstatning af det økonomiske og ikke-økonomiske tab, han har lidt på grund af den af sagsøgte vedtagne afgørelse, som anfægtes under sagen.
- 138 Sagsøgeren gør gældende, at hans økonomiske skade for det første består i et tab af nettovederlag som følge af hans nedgang fra lønklasse A2 til lønklasse LA5 i perioden fra den 15. juli til den 30. november 2000, og endda indtil juni 2004. Hans økonomiske skade består for det andet i et tab af pension, ligeledes som følge af denne nedgang i indplacering, under hensyn til, at pensionen beregnes på grundlag af tjenestemandens faste vederlag. Også dette tab har han lidt for perioden fra den 15. juli til den 30. november 2000, og endda indtil juni 2004. For det tredje gør sagsøgeren gældende, at han blev nødsaget til at tilbagebetale beløbet for udtrædelsespenge i henhold til De Europæiske Fællesskabers pensionsordning, der udgjorde 93 387,54 EUR.
- 139 Endelig rejser sagsøgeren krav om erstatning af den ikke-økonomiske skade, han har lidt på grund af den anfægtede afgørelse, og som han ansætter til 250 000 EUR. Denne skade beror ikke blot på hans tab af ære og faglige vederhæftighed, men også forringelsen af hans helbred og psykiske tilstand. Den ikke-økonomiske skade omfatter tillige den skade, hans nærmeste har lidt, navnlig hans hustru og to børn, på grund af de bekymringer, den stadige forringelse af hans helbred og psykiske tilstand har forvoldt dem.

- 140 Efter sagsøgerens opfattelse fremgår det klart, at såvel hans økonomiske som hans ikke-økonomiske skade er den direkte følge af den af ham anfægtede afgørelse. Årsagsforbindelsen godtgøres i øvrigt af de lægeattester, som sagsøgerens egen læge udstedte den 31. august 2000 og den 13. marts 2001.
- 141 Sagsøgte har gjort gældende, at selv om Retten måtte antage, at vedtagelsen af den anfægtede afgørelse udgør en fejl, som kan pådrage Fællesskabet ansvar uden for kontraktforhold, kan sagsøgte ikke tilpligtes at erstatte den skade, som sagsøgeren hævder at have lidt som følge af et sådant retsstridigt forhold.
- 142 Sagsøgte henviser herved for det første til, at det fremgår af fast retspraksis, at annullationen af en forvaltningsakt i sig selv kan udgøre en rimelig — og principielt tilstrækkelig — godtgørelse af den ikke-økonomiske skade, som den sagsøgende tjenestemand kan have lidt, navnlig hvis forvaltningsakten ikke indeholder nogen sårende udtalelser om sagsøgeren (jf. i denne retning Rettens dom af 26.1.1995, sag T-60/94, Pierrat mod Domstolen, Sml. Pers. I-A, s. 23, og II, s. 77, præmis 62, og af 25.2.1999, forenede sager T-282/97 og T-57/98, Giannini mod Kommissionen, Sml. Pers. I-A, s. 33, og II, s. 151, præmis 40). Ifølge sagsøgte indeholdt den anfægtede afgørelse ingen negativ vurdering af sagsøgerens person og kunne i øvrigt ikke indeholde en sådan vurdering, da ansættelsesmyndigheden var forpligtet til at tage DME-gruppens subjektive vurdering af sagsøgeren og hans helbredstilstand til efterretning.
- 143 For det andet henviser sagsøgte, hvad angår det tab, som sagsøgeren hævder at have lidt på grund af tilbagebetalingen af udtrædelsespenge i henhold til pensionsordningen, til, at sagsøgeren ikke har forklaret, i hvilket omfang denne omstændighed udgør et økonomisk tab som følge af den anfægtede afgørelse. Sagsøgeren anmodede selv om tilbagebetalingen, der fandt sted den 26. maj 2000, dvs. inden vedtagelsen af den anfægtede afgørelse.

- 144 For det tredje anfører sagsøgte, at sagsøgeren ikke har fremlagt noget som helst bevis for den ikke-økonomiske skade, hans familie angives at have lidt.
- 145 Endelig anfører sagsøgte, at sagsøgeren ikke ved objektive indicier har påvist nogen årsagsforbindelse mellem den påståede ikke-økonomiske skade og den anfægtede afgørelse.
- 146 Sagsøgte bestrider i så henseende relevansen af den lægeattest, sagsøgerens egen læge udstedte den 13. marts 2001, da den blev udstedt ca. otte måneder efter vedtagelsen af den anfægtede afgørelse, mens den administrative procedure endnu stod på, dvs. inden for en periode, der var uden direkte forbindelse med afgørelsen. I lægeattesten af 31. august 2000 angav sagsøgerens egen læge, at en henvisning til psykiater måske var nødvendig, hvorimod samme læge ikke fandt dette nødvendigt seks måneder senere. Ifølge sagsøgte var der endvidere modstrid mellem de erklæringer, sagsøgeren selv afgav året før, og den nye lægeattest af 13. marts 2001. Endelig fremhæver sagsøgte, at sagsøgeren flere gange blev indkaldt til en lægeundersøgelse, men først mødte frem den 16. januar 2001, og at det ikke, efter at han havde nægtet at lade foretage en supplerende undersøgelse af hans helbredstilstand, var muligt at føre fuldstændig kontrol hermed.

Rettens bemærkninger

- 147 Ifølge fast retspraksis er det en forudsætning for, at Fællesskabet kan ifalde ansvar uden for kontraktforhold, at sagsøgeren beviser, at den adfærd, der bebrejdes fællesskabsorganet, er ulovlig, at der foreligger et tab, og at der er

årsagsforbindelse mellem adfærden og det påberåbte tab (Rettens dom af 9.2.1994, sag T-3/92, Latham mod Kommissionen, Sml. Pers. I-A, s. 23, og II, s. 83, præmis 63, og af 15.2.1996, sag T-589/93, Ryan-Sheridan mod EIFLA, Sml. Pers. I-A, s. 27, og II, s. 77, præmis 141).

- 148 Det følger af den foreliggende doms præmis 117, at sagsøgte har gjort sig skyldig i et retsstridigt forhold med vedtagelsen af den anfægtede afgørelse.
- 149 Det er ubestridt, at denne afgørelse har påført sagsøgeren et tab af vederlag, da han blev genindsat på et tidligere tidspunkt i sin forhenværende stilling ved Parlamentet end oprindeligt fastsat. Sagsøgte er derfor forpligtet til at betale sagsøgeren et beløb svarende til forskellen mellem det vederlag, han ville have oppebåret som tjenestemand i midlertidig tjeneste i lønklasse A2, første løntrin, og det vederlag, han oppebar efter sin genindsættelse i lønklasse LA5, tredje løntrin, for perioden fra datoen for den anfægtede afgørelses ikrafttræden, dvs. den 15. juli 2000, til den dato, hvor han burde have været genindsat i sin tidligere stilling, såfremt den anfægtede afgørelse ikke var blevet vedtaget, dvs. den 30. november 2000. Da ansættelsesmyndigheden med sin afgørelse af 11. januar 2000 udtrykkeligt fastsatte datoen til den 30. november 2000, og da sagsøgeren ikke har anfægtet denne afgørelse rettidigt, er dette tidspunkt den eneste dato, der kan lægges til grund ved bestemmelsen af, fra hvilket tidspunkt han burde have været genindsat i sin stilling, såfremt den anfægtede afgørelse ikke var blevet vedtaget.
- 150 Da sagsøgeren endvidere har lidt et økonomisk tab på grund af den forsinkede betaling af dette beløb, som svarer til tabet af den indtægt, han ville have oppebåret ved placeringen af de skyldige beløb, hvis han havde rådet derover på forfaldstidspunktet, finder Retten som led i sin fulde prøvelsesret at burde bestemme, at sagsøgte tilpligtes at betale sagsøgeren morarenter af det beløb, der er angivet i den foregående præmis, på 5,25% pro anno fra datoen for de i præmis 149 omhandlede beløbs forfaldstidspunkt, indtil faktisk betaling sker.

- 151 Hvad dernæst angår sagsøgerens tilbagebetaling af udtrædelsespenge må det konstateres, at sagsøgeren hverken har godtgjort, at der er indtrådt et sådant tab, eller at der er nogen årsagsforbindelse med vedtagelsen af den anfægtede afgørelse.
- 152 Hvad endelig angår den ikke-økonomiske skade, som sagsøgeren kræver erstattet, bemærkes, at sagsøgeren under den mundtlige forhandling har præciseret, at skaden hovedsagelig var forvoldt af den adfærd, som DME-gruppen og visse af dens medlemmer havde udvist, og som ikke havde karakter af en afgørelse, og at den anfægtede afgørelse blot havde gjort skaden større. Dette bekræftes i øvrigt af de konstateringer, som hans egen læge foretog, og som fremgik af lægeattesten af 31. august 2000.
- 153 Som anført ovenfor i præmis 136, kan sagsøgerens krav om erstatning af den ikke-økonomiske skade, han hævder at have lidt på grund af den af DME-gruppen og visse af dens medlemmer udviste adfærd, ikke antages til realitetsbehandling, da han ikke har fulgt den foreskrevne administrative procedure.
- 154 Retten skal dog fremhæve, at vedtagelsen af den anfægtede afgørelse blot forværrede den ikke-økonomiske skade, som sagsøgeren allerede havde lidt. Genindsættelsen af ham i hans tidligere stilling med tilbagevirkende kraft, endog uden at ansættelsesmyndigheden havde hørt ham forinden, var egnet til at påvirke hans ære og selvtægtelse. Til godtgørelse af denne skade finder Retten som led i sin fulde prøvelsesret at burde bestemme, at sagsøgte tilpligtes at betale sagsøgeren et symbolsk beløb på 1 EUR.

Sagens omkostninger

- 155 I henhold til artikel 87, stk. 2, i Rettens procesreglement pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Sagsøgte har tabt sagen og bør derfor, henset til sagsøgerens påstand, tilpligtes at betale omkostningerne i hovedsagen.
- 156 Hvad derimod angår omkostningerne under sagen om foreløbige forholdsregler, hvorom afgørelsen blev udsat ved kendelse afsagt af Rettens præsident den 9. oktober 2000, bemærkes, at det ifølge artikel 87, stk. 5, første afsnit, pålægges den part, som hæver sagen, at betale sagens omkostninger, såfremt den anden part i sine bemærkninger vedrørende ophævelsen af sagen har nedlagt påstand herom, medmindre den part, som hæver sagen, har nedlagt påstand om, at den anden part skal betale sagens omkostninger, og dette findes berettiget som følge af denne parts forhold. Endvidere bestemmer procesreglementets artikel 88, at institutionerne i tvister mellem Fællesskaberne og deres ansatte selv bærer deres egne omkostninger.
- 157 Det må konstateres, at sagsøgeren har hævet sagen om foreløbige forholdsregler, og at sagsøgte har afslået at betale de omkostninger, som sagsøger har afholdt under sagen om foreløbige forholdsregler. I øvrigt er der, modsat det af sagsøgeren hævdede, intet i sagsøgtes holdning, der kan begrunde, at sagsøgte tilpligtes at betale disse omkostninger. Under disse forhold bør hver part bære sine egne omkostninger i sagen om foreløbige forholdsregler.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

RETTEEN (Tredje Afdeling)

- 1) Den af Parlamentets generalsekretær den 18. juli 2000 truffne afgørelse om at bringe sagsøgerens midlertidige tjeneste i den politiske gruppe DME til ophør i tjenestens interesse og at genindsætte ham i Generaldirektoratet for Informations- og Pressetjenesten med virkning fra den 15. juli 2000 annulleres.

- 2) Parlamentet betaler sagsøgeren et beløb svarende til forskellen mellem det vederlag, som sagsøgeren burde have oppebåret som tjenestemand i midlertidig tjeneste i lønklasse A2, første løntrin, og det vederlag, han har oppebåret efter at være genindtrådt i lønklasse LA5, tredje løntrin, for perioden fra den 15. juli 2000 til den 30. november 2000, med rente 5,25% pro anno fra den dato, da de beløb, som indgår i den i præmis 149 omhandlede sum, skulle være betalt, indtil faktisk betaling sker.

- 3) Erstatningspåstanden afvises fra påkendelse, i det omfang den vedrører krav om erstatning af skade forvoldt ved den af DME-gruppen og visse af dens medlemmer udviste adfærd, som ikke har karakter af en afgørelse.

- 4) Parlamentet tilpligtes at betale sagsøgeren et symbolsk beløb på 1 EUR til godtgørelse af den ikke-økonomiske skade, som han har lidt på grund af vedtagelsen af den anfægtede afgørelse.

- 5) Parlamentet betaler alle omkostninger i hovedsagen.

- 6) Hver part bærer sine egne omkostninger i sagen om foreløbige forholdsregler.

Jaeger

Lenaerts

Azizi

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 23. januar 2002.

H. Jung

M. Jaeger

Justitssekretær

Afdelingsformand